

Voorbeeldzorgplan Hartfalen

Voorbeeldzorgplannen

Dit voorbeeldzorgplan is met nadruk een *voorbeeldzorgplan* en geen *standaardzorgplan*.

Verpleegkundigen en verzorgenden kunnen het plan als hulpmiddel gebruiken bij het assessment en bij de uitvoering van de zorg. Met dit plan maak je een plan op maat voor een individuele cliënt.

Dit betekent dat je bewust kiest wat wel of niet van toepassing is. Het voorbeeldzorgplan combineert de Omaha-systematiek met inhoudelijke landelijke richtlijnen en expertise uit het veld. Naast gebied-soort actie-actievlak staan in de specificatie puntsgewijs de relevante onderdelen van deze landelijke richtlijnen. Zo gebruik je als zorgmedewerker niet alleen de Omaha-systematiek, maar neem je ook op een eenvoudige en snelle manier kennis van de actuele standaarden en toets je je individuele zorgplan met het voorbeeldzorgplan en de actuele kennis.

Werkwijze

Het voorbeeldzorgplan omvat alle mogelijke aandachtsgebieden met alle mogelijke interventies. Dit zijn er dus veel. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat alle aandachtsvelden en interventies worden overgenomen in een individueel zorgplan. Per onderdeel kijkt de zorgmedewerker wat wel en niet past bij de eigen cliënt in zijn context. Ook kan de zorgmedewerker de specificaties aanpassen voor het op maat maken van het plan. Omaha zorgt voor eenheid van taal en het gebruik van voorbeeldzorgplannen stimuleert dit nog verder. Maar geen cliënt is hetzelfde, dus het blijft zaak dat verpleegkundigen en verzorgenden goed kijken naar de cliënt en blijven nadenken over de zorg. Het voorbeeldzorgplan kan daarbij dienen als ondersteuning, niet om te sturen.

Er zijn voorbeeldzorgplannen beschikbaar van ruim 20 veelvoorkomende onderwerpen in de VVT. We hebben ze gemaakt met (wijk)verpleegkundigen van Allertzorg, Amstelring, Buurtzorg, Marente, Surplus, Thebe, Zorgaccent en Zorgbalans. De voorbeeldzorgplannen zijn alleen beschikbaar voor leden van de stichting Omaha System Support en te downloaden via het ledendeel op **www.omahasystem.nl**.

Voorbeeldzorgplan Hartfalen

Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Omgevingsdomein			
<i>Inkomen/financiën</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Financiën	Mogelijke teruggang in inkomen, met name bij jonge, nog werkende patiënten met hartfalen: <ul style="list-style-type: none"> • (Stimuleren) contact bedrijfsarts en werkgever over verzuim en eventueel aangepast werk
<i>Inkomen/financiën</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Werk	Aandacht voor werk (arbeidsomstandigheden, verzuim, arbeidsongeschiktheid): <ul style="list-style-type: none"> • Problemen bij re-integratie: vermoeidheid • (Stimuleren) contact bedrijfsarts en werkgever
<i>Inkomen/financiën</i>	CM Case-managen	Zorg door psycholoog/ maatschappelijk werk	Verwijzen naar maatschappelijk werk voor schuldhulpverlening
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Psychosociaal domein			
<i>Communicatie met maatschappelijke voorzieningen</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Andere voorzieningen in de buurt/gemeenschap	Voorlichting over sociale kaart, lotgenotengroepen, welzijn/activiteiten in de buurt: <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning bieden bij vinden dagstructuur en bezigheden • Ondersteuning bij aanvraag indicatie Wmo/Wlz
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen van hartfalen • Ondersteuning zelfmanagement
<i>Geestelijke gezondheid</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Geestelijke zorg	Begeleiden bij ziekteproces: <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen • Angst voor achteruitgang • Ondersteuning zelfmanagement

<i>Geestelijke gezondheid</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen- mentaal/emotioneel	<p>Monitoren angststoornissen</p> <p>Monitoren symptomen stemming en depressie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanhoudende sombere stemming • Verlies van interesse of plezier • Slaapproblemen (veel of juist weinig) • Rusteloos zijn of juist te rustig • Gedachten aan de dood of zelfdoding • Verandering van eetlust of gewicht • Verlies van energie • Gevoelens van waardeloosheid <p>(Symptomen van) depressie en angst beïnvloeden de prognose negatief</p> <p>Bewaken zelfmanagement</p>
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	<p>Informatie mantelzorger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziektebeeld • Gevolgen van hartfalen • Medicatie • Gezonde leefstijl (stoppen met roken, gezond eten, voldoende bewegen enz.)
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	<p>Advies, instructie en begeleiding bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie en verwerking • Gevolgen van hartfalen • Omgaan met de gevolgen • Aangeven belang van: behoud van een optimale lichamelijke conditie (binnen de gegeven mogelijkheden), vermindering van gedrag dat de ziekte nadelig kan beïnvloeden, opmerken van vroege symptomen van verslechtering • Wanneer professionele hulp moet worden ingeroepen
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Geestelijke zorg	<p>Begeleiden bij ziekteproces:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychosociale problemen
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen- mentaal/emotioneel	Signaleren overbelasting

<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Steunsysteem	Begeleiden mantelzorger bij: <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk in kaart brengen • Mogelijkheden bekijken netwerk Tijdig starten met gesprekken over Advanced Care Planning bij patiënten met hartfalen NYHA klasse III-IV (= ernstige klachten: kleine inspanning kan al symptomen uitlokken, geen symptomen bij rust (III); patiënt kan geen enkele inspanning uitvoeren zonder symptomen; symptomen zijn ook aanwezig bij rust (IV)).
<i>Mantelzorg/zorg voor kind of huisgenoot</i>	CM Case-managen	Supportgroep	Inschakelen van vrijwilligers, dagopvang of psychosociale ondersteuning voor mantelzorger (bijvoorbeeld via MEZZO)
<i>Rolverandering</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiden van cliënt en naasten bij rolverandering
<i>Seksualiteit</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	Begeleiden bij: <ul style="list-style-type: none"> • Seksuele problemen • Bij hartfalen wordt seksuele activiteit niet afgeraden
<i>Sociaal contact</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-mentaal/emotioneel	Monitoren signalen van sociaal isolement
<i>Sociaal contact</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Supportgroep	Lotgenotencontact (groepen of internet)
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
<i>Fysiologisch domein</i>			
<i>Ademhaling</i>	MB Monitoren / Bewaken	Infectiepreventie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> • Griepvaccinatie

<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Anatomie/fysiologie	<p>Advies, informatie en begeleiding bij preventie (vertragen hart- en vaatziekten) = Cardiovasculair risicomanagement:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medicamenteuze behandeling • Niet-medicamenteuze behandeling: stoppen met roken, matig alcoholgebruik, gezonde voeding, gezond gewicht, voldoende bewegen, gezonde bloeddruk en cholesterol, voorkomen van stress <p>Ondersteuning zelfmanagement</p>
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Anatomie/fysiologie	<p>Monitoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde leefstijl • Complicaties
<i>Circulatie</i>	CM Case-managen	Continuïteit van zorg	<p>Samenwerking met/verwijzen naar multidisciplinair hartfalenteam: verpleegkundigen ziekenhuis, hartfalenverpleegkundige, nurse practitioner hartfalen, cardioloog, (huis)arts, praktijkondersteuner, fysiotherapeut, diëtist, psycholoog, geriater, apotheker.</p> <p>De zorg is vooral complex bij cliënten met steeds terugkerende ziekenhuisopnames, daarom samenwerking ziekenhuisteam en thuisteam en zorgvuldige overdracht over en weer.</p>
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Copingsvaardigheden	<p>Advies, instructie en begeleiding bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziektebeeld en gevolgen • Oorzaak van hartfalen en van klachten en verschijnselen • Behoud van een optimale lichamelijke conditie, binnen de gegeven mogelijkheden • Vermijding van gedrag dat de ziekte nadelig kan beïnvloeden • Opmerken van vroege symptomen van verslechtering en wanneer professionele hulp moet worden ingeroepen • Ondersteuning en stimulering zelfmanagement
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Discipline	<p>Advies, instructie en begeleiding bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Therapietrouw m.b.t. medicatie, leefstijl en andere adviezen
<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Gedragsverandering	<p>Stimuleren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stoppen met roken • Gezonde leefstijl • Belang van evenwicht rust en bewegen

<i>Circulatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Hartzorg en circulatie	Instructie: <ul style="list-style-type: none"> Stimuleren deelname aan hartrevalidatie indien geïndiceerd
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Infectiepreventie	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Griepvaccinatie
<i>Circulatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Gewichtstoename door oedeem Gewichtscontrole volgens afspraak Bloeddruk en saturatie in overleg met behandelaar (Vroege) symptomen van verslechtering/decompenseren Angst, onrust, stress, slecht slapen Kortademig, acute benauwdheid Kleur huid
<i>Cognitie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Monitoren: <ul style="list-style-type: none"> Cognitieve stoornissen (lijkt bij veel cliënten met hartfalen voor te komen en neemt toe met ernst van hartfalen; vasculaire risicofactoren zijn zowel risicofactoren voor het ontwikkelen van hartfalen als voor cognitieve stoornissen en dementie)
<i>Darmfunctie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Darmzorg	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> Verminderde darmfunctie vanwege weinig bewegen Aangepaste voeding Eventueel laxantia in overleg met behandelaar
Gebied	Soort actie	Actievlak	Specificatie
Gezondheids- gerelateerd gedragsdomein			
<i>Fysieke activiteit</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Oefening en beweging	Advies en voorlichting over: <ul style="list-style-type: none"> Voldoende bewegen: regelmatige lichaamsbeweging wordt sterk aanbevolen aan alle patiënten met chronisch hartfalen; conditietraining wordt geadviseerd aan alle patiënten met stabiel, chronisch hartfalen.

<i>Gezondheidszorg supervisie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Signalen/symptomen-fysiek	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer inschakelen andere zorgverleners • Teken van achteruitgang
<i>Medicatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Discipline	Stimuleren: <ul style="list-style-type: none"> • Therapietrouw
<i>Medicatie</i>	CM Case-managen	Medicatie coördinatie/bestelling	Medicatiebeheer overnemen
<i>Medicatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie coördinatie/bestelling	Nagaan of cliënt of mantelzorger in staat is zelf voor medicatie te zorgen
<i>Medicatie</i>	MB Monitoren / Bewaken	Medicatie werking en bijwerkingen	Bewaken: <ul style="list-style-type: none"> • Werking medicatie • Is cliënt of mantelzorger in staat medicatie op de juiste wijze toe te dienen? Signaleren: <ul style="list-style-type: none"> • Bijwerkingen
<i>Medicatie</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Medicatie-toediening	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Inname medicatie • Therapietrouw • Ondersteuning zelfmanagement.
<i>Medicatie</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Medicatie-toediening	Toedienen van medicatie volgens voorschrift en medicatie-toedienlijst
<i>Persoonlijke zorg</i>	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Persoonlijke hygiëne	Advies over: <ul style="list-style-type: none"> • Rust en inspanning • Energie sparen
<i>Persoonlijke zorg</i>	B Behandelen en procedures toepassen	Persoonlijke hygiëne	Hulp bij: <ul style="list-style-type: none"> • ADL
<i>Slaap en rustpatronen</i>	MB	Rust/slaap	Monitoren:

	Monitoren / Bewaken		<ul style="list-style-type: none"> • Slaapapneu (komt vaak voor bij hartfalen) • Bij vermoeden: overleg met behandelaar
Voeding	MB Monitoren / Bewaken	Signalen/symptomen-fysiek	Screen de voedingstoestand, eventueel met meetinstrument: <ul style="list-style-type: none"> • Houd het gewicht in de gaten
Voeding	AIB Adviseren / Instrueren / Begeleiden	Voeding, beleid/balans	Advies, instructie en begeleiding bij: <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde voeding • Natriumbeperking (met name pekinnames vermijden); geef informatie over voedingsproducten met veel natrium • Vochtbeperking in overleg met behandelaar (eventueel vochtbeperking tot 1,5 – 2 l/dag bij cliënten met ernstig hartfalen) • Beperkt alcoholgebruik (1 – 2 glazen per dag) • Afvallen bij cliënten met BMI > 30 • Voorkomen van ondervoeding: bij verdere progressie van hartfalen komt ongewild gewichtsverlies en anorexie veel voor • Ondersteuning zelfmanagement
Voeding	CM Case-managen	Voeding, beleid/balans	Samenwerking met/verwijzen naar diëtist
Voeding	CM Case-managen	Zorg door voedingsdeskundige/diëtist	Inschakelen diëtist voor gezonde voeding, bij dreiging ondervoeding

Richtlijnen:

[Multidisciplinaire richtlijn Palliatieve zorg bij hartfalen, februari 2018](#) Pallialine

[Multidisciplinaire richtlijn Hartfalen, 2010](#)

[Zorgstandaard Cardiovasculair risicomanagement, 2013](#)

[NHG-standaard Cardiovasculair risicomanagement, 2019](#)

[Module Stoppen met roken Trimbos Instituut](#)

[Sociale kaart gespecialiseerde begeleiding Stoppen met roken in eigen buurt](#)

[Zorgmodule Voeding, 2012](#)